

EUROPAPOLITISK ANALYS

Vad kostar brexit?

Harry Flam*

Sammanfattning

Storbritannien och EU förhandlar nu om sina framtida ekonomiska och andra relationer. Båda parter eftersträvar ett frihandelsavtal, men Storbritannien vill ha full suveränitet över sin näringslivslagstiftning medan EU vill att lagstiftningarna ska vara så lika som möjligt för att brittiska företag inte ska få konkurrensfördelar. Om parterna inte kommer överens kan resultatet bli att handeln regleras av WTO-reglerna. Av 15 studier framgår att detta kommer att påverka Storbritanniens BNP negativt. Effekterna är dock små och mycket osäkra. Det innebär att det blir lika svårt och osäkert att i efterhand beräkna vad de faktiska kostnaderna har varit. Med största sannolikhet förblir kostnaderna oklara och Storbritannien kommer inte att kunna tjäna som ett exempel för andra EU-länder som i framtiden kan komma att överväga utträde.

Tullar och gränskontroller medför dock administrativa kostnader och kostnader för väntetider vid gränsen som mycket väl kan överstiga Storbritanniens nettobidrag till EU som medlemsstat. Om Londons finanssektor förlorar rätten att verka fritt med EU kan dess ställning som globalt finanscentrum också vara hotad.

* Harry Flam är professor emeritus i internationell ekonomi vid IIES, Stockholms universitet, och senior rådgivare vid Sieps. Hans forskning har framförallt rört internationell handel och europeisk ekonomisk integration.

1 Inledning

Storbritannien utträdde formellt ur EU i slutet av januari. Dess framtida ekonomiska och andra relationer med EU är nu föremål för förhandlingar. Innan förhandlingarna är slutförda är Storbritannien en del av EU:s inre marknad. Det innebär att varor, tjänster, kapital och arbetskraft fortfarande kan röra sig fritt mellan Storbritannien och EU (samt Island, Liechtenstein och Norge, utom när det gäller jordbruksprodukter).

Det förefaller inte troligt att man lyckas nå fram till ett heltäckande avtal före årets slut som det är tänkt. Tidsramen på elva månader ansågs av erfarna förhandlare vara optimistisk redan i utgångsläget och coronapandemin har försämrat utsikterna ytterligare. Storbritannien har möjlighet att begära och få en förlängning av övergångsperioden före 1 juli, men regeringen har deklarerat att den inte kommer att begära en sådan.¹ Utan en förhandlingslösning kommer EU att behandla Storbritannien som andra WTO-medlemmar när det gäller handeln med varor och tjänster samt direktinvesteringar.

”De flesta akademiska ekonomer som har studerat frågan är överens om att utträdet kommer att medföra samhällsekonomiska kostnader för Storbritannien [...]”

De flesta akademiska ekonomer som har studerat frågan är överens om att utträdet kommer att medföra samhällsekonomiska kostnader för Storbritannien, oavsett vilka villkor som kommer att gälla för handel, investeringar och arbetskraftens rörlighet mellan Storbritannien och EU i framtiden. I värsta fall ser man framför sig att Storbritannien får samma villkor som andra länder som är medlemmar av WTO. I bästa fall antas Storbritannien få ett avtal om fri handel med varor och tjänster och gynnsamma villkor för investeringar inom EU.

Mitt syfte är att ge en översikt av de akademiska studier som har uppskattat de ekonomiska kostnaderna för Storbritannien av att utträda ur EU. Kostnaderna uppstår på grund av att Storbritannien inte längre är en del av den inre marknaden, vilket gör att rörligheten för varor, tjänster, arbetskraft och investeringar begränsas mer eller mindre. De flesta studier har beräknat kostnaderna av två alternativ: å ena sidan fri handel med varor och tjänster, å andra sidan WTO-regler med varutullar och begränsningar av tjänstehandeln som det innebär. Ett par studier har även beräknat vad brexit kan komma att kosta de olika EU-länderna. Deras resultat sammanfattas också.

Det bör understrykas att många argument anfördes för och emot brexit: ökad suveränitet i olika dimensioner och begränsning av invandringen var till exempel argument för, medan kostnaden av att inte längre vara en del av den inre marknaden med dess fria rörlighet var ett argument emot. Till skillnad från de flesta andra argument för och emot går kostnaden för brexit att kvantifiera åtminstone ungefärligt i ekonomiska termer.

2 Den framtida ekonomiska relationen

Storbritannien och EU har utfärdat en gemensam politisk deklaration om sina framtida ekonomiska relationer enligt vilken parterna förbinder sig att ”... utveckla ett ambitiöst, brett och balanserat ekonomiskt partnerskap. Detta partnerskap ska vara omfattande och inkludera ett frihandelsavtal såväl som ett bredare samarbete inom olika sektorer där det finns ett gemensamt intresse för båda parter. Det ska underbyggas av regler som garanterar lika villkor med öppen och rättvis konkurrens ... ”.²

EU:s position i förhandlingarna om den framtida ekonomiska relationen har preciserats i ett förhandlingsmandat.³ Av detta framgår att EU siktar på ett frihandelsavtal när det gäller varuhandeln och att EU är angeläget om att konkurrensen mellan brittiska företag och företag i EU sker på lika villkor.⁴ Det kan

¹ När slutdatum för förlängning är passerat finns det i princip fyra alternativ för att ändå förlänga övergångstiden, se Institute for Government (2020).

² H M Government (2019), punkt 17, s. 9, egen översättning.

³ Council of the European Union (2019).

⁴ Ordalydelsen är ”... robust commitments ensuring a level playing field for open and fair competition”.

betyda att man inte vill att Storbritannien stärker konkurrenskraften för sina företag genom lägre miljö- och konsumentskydd, liberalare arbetsmarknadslagstiftning, friare lönebildning eller mindre strikta statsstödsregler. Storbritannien har å sin sida deklarerat att man också strävar efter ett frihandelsavtal. Samtidigt har man gjort klart att man eftersträvar ”full suveränitet” och tycks mena att detta innebär att man är fri att bestämma om till exempel statsstöd och miljöskydd utan hänsyn till EU-regler. I samma anda vill man inte heller att EU-domstolen ska få en roll när det gäller att lösa tvister om avtalet.⁵ EU:s krav på lika villkor (*a level playing field*) å ena sidan och Storbritanniens motsatta krav på ”full suveränitet” å den andra har visat sig vara en besvärlig fråga i förhandlingarna.⁶

Den politiska deklARATIONEN gäller bara fri handel med varor. Villkoren när det gäller handeln med tjänster, inklusive finansiella tjänster, samt rörligheten för arbetskraft och för kapital i form av direktinvesteringar återstår att framförhandla.

Från Storbritanniens sida finns ett starkt intresse av fortsatt fri handel med finansiella tjänster, det vill säga frihet för inhemska och utländska finansiella institutioner i London att sälja sina tjänster utan hinder inom hela EU. Det kan noteras att mer än 90 procent av räntesvappar denominerade i euro, tre fjärdedelar av all valutahandel, hälften av all bankutlåning och hälften av all handel med värdepapper inom EU sker i London.⁷ Den finansiella sektorn svarar för cirka 7 procent av Storbritanniens BNP.

För länder som ingår i den inre marknaden, inklusive Norge, Island och Liechtenstein, råder fri rörlighet för finansiella tjänster. Detta gäller även finansiella institutioner från andra länder som har fått tillstånd att verka i något land i den inre marknaden. Man säger att de finansiella institutionerna har ”passrättigheter” (*passporting rights*). Genom att Storbritannien har utträtt ur EU riskerar man att förlora sin rätt för finansiella institutioner att verka fritt inom EU. Inget land som inte är med i EU eller den

inre marknaden genom avtal (Norge, Island och Liechtenstein) har sådana rättigheter inom EU. Finansiella institutioner i Storbritannien som vill fortsätta att verka inom EU kan tvingas att etablera dotterbolag i något EU-land, alternativt flytta hela verksamheten från Storbritannien till något EU-land. London riskerar därmed att mista sin ställning som globalt finansiellt centrum. En ytterligare faktor som kan äventyra Londons ställning är i vilken utsträckning som Storbritannien kommer att ge uppehållstillstånd till utländska anställda i den finansiella sektorn.

”London riskerar därmed att mista sin ställning som globalt finansiellt centrum.”

När det gäller arbetskraftens fria rörlighet generellt kan man anta att intresset är begränsat från Storbritanniens sida, eftersom inflödet från resten av EU efter det att en rad östeuropeiska länder blivit medlemmar 2004 var ett framträdande argument för brexit-sidan före folkomröstningen 2016. Mellan 2004 och 2016 ökade andelen arbetskraftsinvandrare från 0,5 till 4,5 procent av de sysselsatta.⁸ Storbritannien kommer att ha behov av och tillåta arbetskraftsinvandring även i fortsättningen, men villkor och omfattning är ökända.

EU har ett stort antal handelsavtal med andra länder som rymmer gynnsammare villkor än WTO-reglerna. Troligen kommer Storbritannien att försöka träffa avtal med dessa länder som ger åtminstone samma villkor som man haft tidigare.

3 Metoder för att beräkna kostnaden för brexit

Internationell handel med varor och tjänster kan öka välfärden i samhällsekonomisk mening på en rad olika sätt. Den mest grundläggande orsaken till att handeln är välfärdshöjande är att länderna kan utnyttja sina komparativa fördelar, det vill säga specialisera sig på att producera de varor och tjänster som de – relativt deras effektivitet

⁵ Johnson (2020).

⁶ ”UK needs to ‘seriously engage’ in Brexit talks, Barnier warns”, Financial Times, 24 april 2020.

⁷ Eichengreen (2019). En ränteswapp är ett avtal om byte av ränteflöden under en bestämd tid. Exempelvis kan en låntagare med rörlig ränta betala en motpart för att i stället få en fast ränta på lånet för att minska risken. Motparten ökar i stället sin risk mot en ersättning.

⁸ Campos (2019).

när det gäller att producera andra varor tjänster i förhållande till sina handelspartners – är bra på att producera. En annan orsak är att internationell specialisering ökar möjligheterna att utnyttja stordriftsfördelar. En tredje är att den ökade bredden av varor och tjänster som importen skapar höjer både konsumenternas nytta – det är bättre att kunna välja mellan hundratals olika bilmodeller än det fåtal som tillverkas i Sverige – och producenternas produktivitet. En fjärde är att konkurrensen ökar så att resurserna utnyttjas effektivare, och en femte att den tekniska utvecklingen stimuleras. Det sistnämnda är bestämmande för den ekonomiska tillväxten.

Vi förfogar inte över metoder och verktyg som kan fånga upp alla effekter av internationell handel. En vanlig metod är att först beräkna hur volymen förändras när olika typer av handelshinder tas bort eller – som i fallet brexit – införs, och att sedan översätta ökad eller minskad handel till ökad eller minskad BNP.

”Vi förfogar inte över metoder och verktyg som kan fånga upp alla effekter av internationell handel.”

Ett exempel på denna ansats är det brittiska finansministeriets beräkning av kostnaderna för brexit.⁹ Först beräknas vilken effekt EU-medlemskapet har haft på Storbritanniens handel under de senaste decennierna. Det görs med en modell som kallas gravitationsmodellen. Med hjälp av statistiska metoder kan man identifiera vilken inverkan olika faktorer har på handeln med ett enskilt land, till exempel ländernas BNP, befolkningsstorlek, språk- och kulturskillnader samt inte minst olika handelshinder. Sedan antas att ett återinförande av handelshinder gör att handeln minskar i samma grad som den ökade när handelshindren ifråga avvecklades. Resultatet är att Storbritanniens handel med EU efter 15 år beräknas minska med 14–19 procent vid en förhandlingslösning och med 17–24 procent om WTO-reglerna gäller. Gravitationsmodellen används också för att beräkna hur direktinvesteringarna till Storbritannien kommer att påverkas. De beräknas på 15 års sikt minska

med 15–20 procent vid en förhandlingslösning och 18–26 procent om WTO-reglerna gäller.

I nästa steg översätts minskningen i handel och direktinvesteringar till en minskning av produktiviteten, som tänks ske bland annat genom att marknaderna minskar i storlek, användningen av specialisering och skalfördelar i produktionen minskar samt genom att resursallokeringen blir sämre på grund av minskad konkurrens. De olika faktorernas kvantitativa betydelse för produktiviteten är en blandning av statistiska skattningar och så kallade informerade gissningar.

I sista steget används en makromodell av Storbritannien och resten av världsekonomin för att översätta den minskade produktiviteten till lägre BNP. Resultatet är att BNP på 15 års sikt beräknas minska med 6,3 procent vid en förhandlingslösning och 7,5 procent med WTO-regler. Det är viktigt att understryka att det är fråga om en beräknad minskning av BNP:s *nivå* som får fullt genomslag efter 15 år. Det finns en ganska omfattande teoretisk forskning om hur handeln kan påverka innovationstakten och den tekniska utvecklingen och därmed BNP:s *tillväxttakt*. Däremot finns inga robusta empiriska samband. Finansministeriet har därför inte gjort några antaganden om minskad tillväxttakt.

4 EU-avgifter och kostnader för tulladministration

Utöver negativa BNP-effekter kommer Storbritanniens utträde att påverka nettot av betalningar till EU. Storbritannien har betalat en årlig, rabatterad avgift till EU. Samtidigt har betalningar gjorts från EU till Storbritannien och från EU till den privata sektorn, både direkt och via den brittiska statsbudgeten. Nettot har varierat år från år, varför det är mera rättvisande att ange det senast kända femårsgenomsnittet, för perioden 2014–2018. Enligt EU uppgick detta till 8,6 miljarder pund (cirka 108 miljarder kronor), enligt Storbritannien till 7,8 miljarder pund (98 miljarder kronor). Detta motsvarar 0,51 procent av genomsnittet av Storbritanniens BNP dessa år. (Nederländerna, Tyskland och Sverige betalar mera relativt BNP.) Brexit medför att Storbritanniens betalningar till EU minskar, men inte att de upphör. Bland annat kan Storbritannien komma att

⁹ H M Government (2016).

kvarstå i en del EU-organ och har en pensionsskuld till EU-anställda. Dessutom är det möjligt att en förhandlad lösning kommer att medföra någon form av avgift till EU, på samma sätt som bland annat Norge betalar en avgift för tillträdet till den inre marknaden.

”Brexit medför att Storbritanniens betalningar till EU minskar, men inte att de upphör.”

Slutligen bör det påpekas att det brittiska tullväsendet behöver utökas för att hantera handelsflödena med EU och att brittiska företag

kommer att drabbas av ökade administrativa kostnader för export och import. Enligt uppgift ska Storbritannien utöka tullväsendet med 50 000 anställda¹⁰ och den brittiska regeringen uppskattar att företagens kostnader för tillkommande pappersarbete kan komma att uppgå till 15 miljarder pund årligen, det vill säga ungefär dubbelt så mycket som nettobetalingarna till EU.¹¹

5 Sammanställning av kostnadsberäkningar

Tabell 1 sammanfattar resultaten av 15 studier som beräknar kostnaderna för brexit enligt det alternativ som innebär att Storbritannien omfattas av

Tabell 1 Långtidseffekt på BNP av brexit och WTO-regler, procent

Studie	Lägre BNP		Kanaler
	Statiska effekter	Statiska effekter + lägre produktivitet	
Dhingra et al. (2017)	1,3–2,6	6,3–9,5	Handel + budget+ produktivitet
Levell et al. (2018)	3,1	8,7	Handel + produktivitet
	0,2	0,6	Migration
Vandenbussche et al. (2017)	4,5		Handel
Vicard (2018)	4,5		Handel
Felbermayr et al. (2017)	1,4		Handel
Felbermayr et al. (2018)	2,6		Handel + budget
Rojas-Romagosa (2016)	4,1		Handel
Pisani och Caffarelli (2018)	1,9	7	Handel + produktivitet
Ebell och Warren (2016)	2,7–3,7		Handel
Hantsche (2018)	5,5		Handel + migration + investeringar + produktivitet + budget
H M Government (2018)	8–10,7		Handel + regleringar + migration
Mayer et al. (2019)	2,3		Handel
Oberhofer och Pfaffermayr (2018)	2,6–3,6		Handel
Berthou et al. (2019)	2–6		Handel + migration

¹⁰ Michael Gove i The Guardian, 28 februari 2020.

¹¹ H M Revenue & Customs (2019).

WTO:s regler. Det går inte att göra en jämförelse mellan olika studier av det beräknade utfallet av en förhandlingslösning eftersom antagandena om innehållet i en sådan varierar mellan studierna. De kostnader som framgår av tabellen är kostnaderna på längre sikt, fem år eller längre.

Gemensamt för alla studier är att de beräknar hur mycket handeln och, i en del studier, hur investeringar och arbetskraftsinvandring påverkas negativt, och hur detta sedan kan översättas till minskad BNP. Studierna använder i viss mån olika metoder för att dels beräkna effekterna på handeln (och investeringar och arbetskraftsinvandring), dels översätta detta till effekter på BNP.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att variationen är stor mellan olika studier. De statistiska effekterna, det vill säga effekterna exklusive lägre produktivitet, varierar mellan 1,3 och 10,7 procent minskning av BNP. Även BNP-kostnaden av enbart minskad handel varierar mellan 1,4 och 4,5 procent. När brexit antas minska produktiviteten är kostnaderna högst, utom i den brittiska regeringens egen beräkning.

Det bör betonas att resultaten är mycket osäkra. Detta framgår av att de skiljer sig så mycket mellan olika studier. De absoluta skillnaderna är små, men relativt rör det sig om flera hundra procent. Till en del beror detta på att studierna täcker olika mycket, men det beror exempelvis också på att man specificerar samma typ av modell olika eller att man använder olika statistiska skattningar för samma parametervärden. Det som är lättast att beräkna och därmed minst osäkert är hur mycket kostnaderna ökar för att importera och exportera varor till följd av tullar, administrativa kostnader för myndigheter och företag samt väntetider vid gränsen. Men att beräkna hur mycket ökade kostnader påverkar handelns volym är svårare, och att i nästa steg beräkna effekterna på BNP är ännu svårare. Om vi skulle veta exakt hur stor effekten blir, och om någon av studierna skulle ha samma resultat, vore det mest tur och inte skicklighet.

Samtidigt bör man också notera att det i allmänhet är fråga om relativt små effekter – någon eller några procent av BNP. Brexit innebär med andra ord inte någon katastrof för den brittiska ekonomin. Det beräknade fallet i BNP motsvarar något eller

några års skillnader i BNP-tillväxt som normalt förekommer mellan olika länder.

”Den ekonomiska tillväxten beror på en lång rad olika faktorer och många påverkas troligen mycket litet eller inte alls av brexit.”

Det viktigaste att notera är att ingen av studierna egentligen kan säga något om hur brexit kan komma att påverka den ekonomiska tillväxten i Storbritannien. Effekterna på produktiviteten är rena gissningar. Även om de antas vara negativa är detta inte alls säkert. Den ekonomiska tillväxten beror på en lång rad olika faktorer och många påverkas troligen mycket litet eller inte alls av brexit. Det gäller sådant som utbildningssystemet, hur arbetsmarknaden är organiserad och skattesystemet.

6 Kostnaderna för EU-länder

Flera av de studier vars resultat syns i tabell 1 beräknar också negativa effekter på BNP för EU som helhet och för enskilda EU-länder. För hela EU beräknas kostnaderna vara lägre än en procent av BNP. De enskilda länder som berörs mest av Storbritanniens utträde är i första hand Irland, Malta och Cypern och sedan Belgien och Nederländerna. För Irlands del beräknas kostnaderna för brexit vara av ungefär samma storleksordning som för Storbritannien, medan det för de andra länderna rör sig om fall i BNP på 1–2 procent.

Storbritannien är visserligen en betydande exportmarknad för svenska företag – drygt 5 procent av den totala exporten går till Storbritannien. För några län – Kalmar, Kronobergs, Västernorrlands, Norrbottens och Stockholms län – ligger exportandelen på omkring 10 procent.¹² Vad brexit kommer att kosta Sverige beräknas inte till mer än någon eller ett par tiondels procent av BNP.

7 Utträdets kostnader förblir oklara

Det är viktigt att påpeka att de kostnader som vi har redovisat gäller det alternativ då handeln mellan Storbritannien och EU regleras av WTO-

¹² Stockholms handelskammare (2015).

reglerna, inte alternativet med frihandel. Det innebär med största sannolikhet att kostnaderna är överskattade. Både Storbritannien och EU siktar på att handeln med industriprodukter ska vara fri från tullar och andra handelshinder. De kostnader som uppstår när Storbritannien inte längre är en del av den inre marknaden är administrativa kostnader och väntetider vid gränsen. Dessa är måttliga om än inte försumbara enligt de uppskattningar som gjordes av EU-kommissionen när den inre marknaden förbereddes. När det gäller tjänstehandeln tillkommer sannolikt tillträdeshinder, exempelvis för handeln med finansiella tjänster. För den brittiska finanssektorn kan det innebära betydande kostnader, vilket särskilt drabbar London. Begränsningar för arbetskraftens rörlighet kommer också att medföra kostnader.

Att beräkningarna dessutom är osäkra framgår inte minst av att de beräknade kostnaderna skiljer sig mycket mellan olika studier, även när studierna använder sig av samma typ av modell och enbart beräknar effekterna av minskad varuhandel. Det bör understrykas att beräkningarna bygger på historiska samband och effekter. Det är till exempel inte givet att kostnaderna för att införa gränskontroller och mera pappersarbete är lika

stora som de uppskattade vinsterna av att avskaffa kontrollerna, vilket är vad studierna antar. Beräkningarna av produktivitetseffekter är knappast mer än rena gissningar.

”Vi kan sluta oss till att det är svårt att beräkna kostnaderna för brexit, att beräkningarna är osäkra och att de sannolikt är relativt små på aggregerad nivå.”

Vi kan sluta oss till att det är svårt att beräkna kostnaderna för brexit, att beräkningarna är osäkra och att de sannolikt är relativt små på aggregerad nivå. Detta innebär att det kommer att vara lika svårt och osäkert att i efterhand beräkna vad de faktiska kostnaderna har varit.

Det vore på sätt och vis önskvärt att man så småningom klart och otvetydigt skulle kunna konstatera vilka kostnader som brexit medfört för Storbritannien. Med största sannolikhet förblir dock kostnaderna oklara och Storbritannien kommer inte att kunna tjäna som ett exempel för andra EU-länder som i framtiden kan komma att överväga utträde.

Referenser

- Berthou, A., S. Haincourt, M.-E. de la Serve, Á. Estrada, M. A. Roth och A. Kadow (2019), Assessing the macroeconomic impact of Brexit through trade and migration channels, Occasional Papers 1911, Banco de España.
- Council of the European Union, (2019), Directives for the negotiations of a new partnership with the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, <https://www.consilium.europa.eu/media/42736/st05870-ad01re03-en20.pdf>
- Dhingra, S., H. Huang, G. Ottaviano, J. P. Pessoa, T. Sampson och J. Van Reenen, (2017), The costs and benefits of leaving the EU: Trade effects, *Economic Policy* 32(92), 651–705.
- Ebell, M., I. Hurst och J. Warren, (2016), The long-term impact of leaving the EU, *National Institute Economic Review* 238, november, 31–42.
- Felbermayr, G., C. Fuest, J. Gröschl och D. Stöhlker, (2017), Economic effects of Brexit on the European Economy, *EconPol Policy Reports* 4, ifo Institute – Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich.
- Felbermayr, G., J. Gröschl och M. Steininger, (2018), Quantifying Brexit from ex post to ex ante using structural gravity, *Cesifo Working Papers* 7357.
- Hantzsche, A., A. Kara och G. Young, (2018), The economic effects of the Government's proposed Brexit deal, *NIESR Report*, november.
- H M Government, (2016), HM Treasury analysis: the long-term economic impact of EU membership and the alternatives, analys av de ekonomiska konsekvenserna av medlemskap i EU och alternativen https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/517415/treasury_analysis_economic_impact_of_eu_membership_web.pdf
- H M Government, (2018), EU Exit – Long-term economic analysis, analys av kostnaderna för brexit https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/760484/28_November_EU_Exit_-_Long-term_economic_analysis__1_.pdf
- H M Government, (2019), Political Declaration setting out the framework for the future relationship between the European Union and the United Kingdom, politisk deklARATION om den framtida relationen mellan EU och Storbritannien, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/840656/Political_Declaration_setting_out_the_framework_for_the_future_relationship_between_the_European_Union_and_the_United_Kingdom.pdf
- H M Revenue & Customs, (2019), HMRC impact assessment for the movement of goods if the UK leaves the EU without a deal (third edition), konsekvensanalys avseende rörlighet för varor om Storbritannien lämnar EU utan avtal, <https://www.gov.uk/government/publications/hmrc-impact-assessment-for-the-movement-of-goods-if-the-uk-leaves-the-eu-without-a-deal/hmrc-impact-assessment-for-the-movement-of-goods-if-the-uk-leaves-the-eu-without-a-deal-third-edition>
- Institute for Government, (2020), "Instituting Brexit – securing more time", <https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/implementing-brexit-securing-more-time.pdf>
- Johnson, B., (2020), The Future Relationship between the UK and the EU, <https://www.gov.uk/government/speeches/the-future-relationship-between-the-uk-and-the-eu>
- Levell, P., A. Menon, J. Portes och Th. Sampson, (2018), The economic consequences of the Brexit deal, Centre for Economic Performance, London School of Economics.
- Mayer, Th., V. Vicard och S. Zignano, (2019), The cost of non-Europe, revisited, *Economic Policy*, Volume 34(98), 145–199.
- Oberhofer, H. och M. Pfaffermayr, (2017), Estimating the trade and welfare effects of Brexit: a panel data structural gravity model, *CESifo Working Paper* 6828.

- Pisani, M. och F. V. Caffarelli, (2018), What will Brexit mean for the UK and euro area economies? A model based assessment of trade regimes, Working Papers 1163, Bank of Italy.
- Rojas-Ramagosa, H., (2016), Trade effects of Brexit for the Netherlands, CPB Background Document.
- Stockholms handelskammare, (2015), Brexit – analys av potentiella ekonomiska effekter för Sveriges län, <https://www.chamber.se/rapporter/brexit-ny-analys-av-potentiella-ekonomiska.htm>
- Vandenbussche, H., W. Cornell och W. Simons, (2017), Global value chains, trade shocks and jobs: an application to Brexit, CEPR Discussion Paper 12303.
- Vicard, V., (2018), Une estimation de l'impact des politiques commerciales sur le PIB par les nouveaux modèles quantitatifs de commerce, Focus de Conseil d'Analyse Economique, 22 juli.